

Szkolnictwo ponadpodstawowe. Ścieżki kształcenia

Wybór szkoły ponadpodstawowej jest bardzo ważny, mając na uwadze chociażby zmiany, które obowiązują w szkolnictwie od 1 września 2017 roku. Uczeń, który odpowiednio wcześniej zainteresuje się tematem, sięgnie do informacji o szkołach ma szansę dokonać trafnego wyboru.

Typy szkół ponadpodstawowych

Absolwent szkoły podstawowej ma do wyboru trzy typy szkół ponadpodstawowych:

- ✓ **technikum,**
- ✓ **branżową szkołę I (i ewentualnie później II) stopnia**
- ✓ **liceum ogólnokształcące.**

Dwa pierwsze typy szkół to szkoły zawodowe, w których uczniowie zdobywają wybrane przez siebie zawody. Trzeci typ szkoły ponadpodstawowej - liceum ogólnokształcące - jest dla uczniów, którzy wybrali zawód, ale jest on możliwy do zdobycia na studiach wyższych bądź w szkole policealnej. Liceum ogólnokształcące wybierają także uczniowie, którzy nie mają jeszcze sprecyzowanego pomysłu na swoją karierę zawodową. Wówczas zyskują cztery lata na podjęcie decyzji edukacyjno-zawodowej.

Co warto wiedzieć o liceum ogólnokształcącym?

Szkoła, której ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego. Nauka trwa 4 lata. Absolwenci liceów ogólnokształcących po ukończeniu ostatniej klasy uzyskują wykształcenie średnie, co daje im możliwość ubiegania się o przyjęcie do szkół policealnych. Po zdaniu egzaminu maturalnego uzyskują prawo do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe. Młodzi ludzie sądzą, że wybór liceum pozwala im na odroczenie decyzji o kierunku studiów o kilka lat. Warto uświadomić im, że to nie do końca słuszne rozumowanie. Licealiści muszą zdecydować, których przedmiotów będą się uczyć w zakresie rozszerzonym, a których w podstawowym. Wybór przedmiotów w zakresie rozszerzonym to wstęp do wyboru przedmiotów zdawanych na maturze, z których wyniki uwzględniane są przy rekrutacji na poszczególne kierunki studiów. Jeżeli uczeń chce w przyszłości studiować fizykę, to właśnie tego przedmiotu (oraz matematyki) powinien się uczyć w zakresie rozszerzonym i zdawać z fizyki maturę. Jeżeli zrealizuje fizykę w zakresie podstawowym, czeka go dużo dodatkowej pracy przed maturą.

Szukanie pracy bezpośrednio po liceum może przysporzyć trudności, ponieważ ta szkoła nie daje kwalifikacji zawodowych. Jeżeli absolwent liceum nie zdecyduje się na studia, to najlepiej zrobi, wybierając jakiś zawód nauczany w szkole policealnej lub decydując się na kształcenie na kwalifikacyjnych kursach zawodowych.

Co warto wiedzieć o technikum?

Technikum łączy zalety kształcenia branżowego i ogólnego. Na zakończenie tego typu szkoły uczeń może uzyskać świadectwo dojrzałości i dyplom potwierdzający kwalifikacje. Nauka w technikum trwa pięć lat. W programie są zarówno przedmioty ogólne, jak i zawodowe. Absolwenci technikum mają otwarte drzwi zarówno na studia wyższe, jak i na rynek pracy. Często wybierają studia na kierunkach zgodnych ze swoim „wycudzonym w technikum” zawodem. Dla pracodawców absolwenci techników, zwłaszcza ci, którzy dobrze radzili sobie na praktykach zawodowych i mieli dobre wyniki w nauce, to pożądana kandydaci do pracy. Jeśli po ukończeniu technikum chce się

zmienić zawód, to również jest to możliwe. Korzystając z tego, że ma się wykształcenie średnie, można zapisać się do szkoły policealnej, żeby uczyć się nowego zawodu lub rozpocząć studia na kierunku zgodnym z zawodem lub innym niż zawód wyuczony w technikum. Absolwent technikum może także skorzystać z oferty kwalifikacyjnych kursów zawodowych. Technikum zapewnia dobre przygotowanie do wyższych studiów technicznych (np. na uczelniach politechnicznych). Absolwent technikum, który decyduje się na studia wyższe związane tematycznie z wybranym dotychczas zawodem, ma solidne przygotowanie do określonego kierunku na studiach wyższych. Dobry zawód jest dzisiaj w cenie. Absolwent technikum może oczywiście łączyć pracę zawodową ze studiami, co dla wielu uczniów stanowi ważny argument na rzecz wyboru tego typu szkoły.

Co warto wiedzieć o branżowej szkole I i II stopnia?

Nauka w branżowej szkole I stopnia trwa trzy lata. W programie są zarówno przedmioty zawodowe, jak i ogólne. Większość zajęć ma charakter praktyczny - zatem mniej teorii, a więcej praktyki. Po trzech latach nauki i zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w danym zawodzie uzyskuje się dyplom umożliwiający podjęcie pracy. To bardzo dobra szkoła dla tych, którzy chcieliby się szybko usamodzielnąć. To szkoła dla zainteresowanych szybkim zdobyciem konkretnego zawodu i szybkim podjęciem pracy. Po ukończeniu branżowej szkoły I stopnia można oczywiście kontynuować naukę w:

- branżowej szkole II stopnia przez 2 lata, co umożliwi zdobycie dalszych kwalifikacji i przystąpienie do egzaminu maturalnego,

- w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych, albo zapisać się na kwalifikacyjny kurs zawodowy, żeby zdobyć dodatkowe kwalifikacje.

Decyzji o dalszym kształceniu nie trzeba podejmować bezpośrednio po ukończeniu szkoły branżowej I stopnia— można dać sobie trochę czasu na pracę i lepsze poznanie siebie, a dopiero potem wrócić do nauki.

Absolwenci liceum ogólnokształcącego, technikum i branżowej szkoły II stopnia otrzymają jedno takie samo świadectwo dojrzałości. Oznacza to, że uczniowie kończący branżową szkołę II stopnia będą mogli ubiegać się o miejsce na dowolnym kierunku studiów. Egzamin maturalny w branżowej szkole II stopnia będzie przeprowadzany –podobnie jak w przypadku absolwentów liceów ogólnokształcących i techników – z trzech przedmiotów obowiązkowych (języka polskiego, matematyki i języka obcego).

Koncepcja branżowej szkoły oparta jest na przekonaniu, że wiedza i umiejętności zawodowe w równym stopniu jak kształcenie ogólne powinny dać możliwość uzyskania wykształcenia na poziomie średnim, a w dalszej kolejności również wyższym.

Gdzie szukać informacji o szkołach ponadpodstawowych?

Źródła informacji o szkołach ponadpodstawowych:

- przedstawiciele szkół ponadpodstawowych; instytucje, które zajmują się gromadzeniem i udostępnianiem zbiorów informacji zawodowej,
- strony internetowe szkół ponadpodstawowych;
- rodzina, znajomi, starsi koledzy i koleżanki, nauczyciele;
- Targi Edukacyjne, prezentacje szkół ponadpodstawowych;

- tzw. Drzwi Otwarte szkół, akcje promocyjne szkół;
- informatory szkolne, broszury, ulotki,
- rankingi szkół ponadpodstawowych, prasa lokalna media, w których są filmy, reportaże, informacje związane tematycznie ze szkołami,

Jak wygląda rekrutacja do szkół ponadpodstawowych?

MEN, co roku pod koniec stycznia publikuje zasady rekrutacji do SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH na dany rok szkolny:

<https://men.gov.pl/pl/rekrutacja>

To, w jakiej formie odbywa się rekrutacja, zależy również od organu prowadzącego szkołę, czyli władz miasta czy powiatu. Informację o sposobie rekrutacji można uzyskać od władz samorządowych oraz w szkole.

Materiał opracowany na podstawie: <https://wyszukiwarka.efs.men.gov.pl/product/rozwijam-skrzydla-poradnik-metodyczny-dla-wychowawcow-gimnazjum-w-zakresie-doradztwa-zawodowego/attachment/2121> oraz <http://reformaedukacji.men.gov.pl/#numbers>

<https://www.sp107krakow.pl/doradztwo-zawodowe/695-szkolnictwo-ponadpodstawowe-cieki-ksztacenia.html>